

PS-I.431.1.11.2024

PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej
w Środowiskowym Domu Samopomocy w Rzepinie

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 2285) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 249)

zespół inspektorów w składzie:

- 1. Marta Mikołajczyk** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 68-1/2024 z 20 marca 2024 r. – kierująca zespołem inspektorów;
- 2. Marzena Modrzewska** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 68-2/2024 z 20 marca 2024 r. – członek zespołu inspektorów;

(akta kontroli str. 1-2)

przeprowadził, w okresie od 19 kwietnia 2024 r. do 19 maja 2024 r., w Środowiskowym Domu Samopomocy w Rzepinie kontrolę kompleksową w obszarze organizacji i funkcjonowania jednostki wiążącą się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 19 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 4-7)

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.
2. Warunki do realizacji zadań.
3. Realizacja procesu wspierająco-aktywizującego uczestnika.
4. Udział uczestników w zajęciach Domu.
5. Prawdopodobieństwo składania zapotrzebowania na środki finansowe z budżetu państwa.

(akta kontroli str. 8-19)

Do oceny powyższych zagadnień zespół inspektorów przyjął:

- ustalenia dokonane w ramach oględzin pomieszczeń obiektu przeprowadzonych 19 kwietnia 2024 r.;

- dokumenty udostępnione kontrolującym, w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki;
- dokumentację przekazaną przez kierownik ŚDS za pośrednictwem EPUAP – 22 kwietnia 2024 r.;
- wyjaśnienia przekazane przez kierownik ŚDS – z upoważnienia Burmistrza Gminy Rzepin - za pośrednictwem ePUAP – 30 kwietnia 2024 r., na pisemne wezwanie Dyrektor WPS z 24 kwietnia 2024 r.;
- dokumentację dostępną w aktach Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim (PS-I.9421.2.73.2021; PS-I.9421.2.47.2022; PS-I.9421.2.59.2023; PS-I.9421.2.119.2023; PS-I.9421.2.196.2023; PS-I.9421.2.257.2023; PS-I.9421.2.287.2023; PS-I.941.11.2024; PS-I.9421.2.32.2024; PS-I.9421.2.114.2024);
- informacje dostępne pod adresem <https://www.gov.pl/web/rodzina/specjalizacja-z-zakresu-organizacji-pomocy-spoolecznej>.

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Pani Moniki Orczyk - kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str. 3)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy.

Organizacja oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi została uregulowana w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Sposób jego realizacji – w ramach pomocy społecznej - określa ustawa o pomocy społecznej. Ustawodawca, w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, zobowiązuje samorząd do prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa m.in. sposób funkcjonowania placówek, tryb kierowania do nich i standardy świadczonych usług. Zgodnie z przepisami, kierownik jednostki, w uzgodnieniu z wojewodą, opracowuje dokumentację określającą funkcjonowanie ośrodka wsparcia. Kierownik ośrodka opracowuje sprawozdanie z działalności ośrodka w roku budżetowym. Rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa zakres sprawozdania i termin jego przestania właściwym podmiotom.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie. Dokumenty określające funkcjonowanie ŚDS – regulamin, plany pracy i programy działalności - znajdują się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.9421.2.59.2023; PS-I.9421.2.32.2024);
- dokumentacji sprawozdawczej z działalności Domu za 2023 r. znajdującej się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.941.11.2024);

- korespondencji z Burmistrzem Gminy Rzepin w sprawie zmiany liczby miejsc w poszczególnych profilach ŚDS (znak sprawy: PS-I.9421.2.73.2021; PS-I.9421.2.32.2024).

Zespół kontrolny ustalił, że kierująca Domem uzgodniła – z Wojewodą Lubuskim – dokumentację określającą funkcjonowanie ŚDS. Statut Domu wymaga doprecyzowania. Kierownik opracowała sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2023 r., zgodnie z przepisami. Postępowanie dotyczące kierowania uczestnika z innej gminy do ŚDS zostało przeprowadzone niezgodnie z przepisami.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzepinie został utworzony na podstawie uchwały Nr XLVII/300/2021 Rady Miejskiej w Rzepinie z dnia 28 października 2021 r. Funkcjonuje od 1 stycznia 2022 r. Ośrodek wsparcia jest samodzielną jednostką organizacyjną pomocy społecznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzepinie oferuje 22 miejsca dziennego pobytu, w tym:

- typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych – 3 miejsca;
- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – 13 miejsc;
- typ D – dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi – 6 miejsc.

Ustalenia miejsc w poszczególnych profilach dokonał Burmistrz Gminy Rzepin z Wojewodą Lubuskim, pismem z 20 lutego 2024 r.

Zgodnie z listą uczestników przedłożoną przez kierownik ŚDS, liczba osób skierowanych do ŚDS – w dniu kontroli - wynosiła 22. W dniu kontroli, w zajęciach Domu uczestniczyło 17 osób (liczba podpisów na liście obecności uczestników).

ŚDS w Rzepinie funkcjonuje na podstawie **statutu** oraz regulaminu organizacyjnego. Ośrodek wsparcia nie ma obowiązku uzgadniania treści statutu z wojewodą. Dokument został wprowadzony uchwałą z dnia 10 grudnia 2021 r. (załącznik do uchwały Nr XLIX/319/2021). Analiza **statutu wykazała potrzebę doprecyzowania jego zapisów**. Ośrodek wsparcia oferuje miejsca dla osób przewlekle psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ A, B, D). W §2 statutu wskazano, że Dom jest przeznaczony cyt. „dla osób wykazujących zaburzenia psychiczne i niepełnosprawność intelektualną”. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, osoba z zaburzeniami psychicznymi to osoba, która mieści się zarówno w typie A, B, C i D. Dom natomiast oferuje miejsca tylko w trzech typach - A, B i D. Zapis ten – w opinii inspektorów – może brzmieć np. „ŚDS jest przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi” lub „ŚDS jest przeznaczony dla osób: przewlekle psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi”. Ponadto, kontrolujący sugerują - przy najbliższej zmianie statutu – doprecyzowanie §8 ust. 3 dokumentu o zapis: „Środowiskowy dom samopomocy pokrywa wydatki z budżetu Gminy Rzepin, ze środków przeznaczonych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej”.

Kierownik ŚDS – Zarządzeniem nr 2/2024 r. z dnia 13 marca 2024 r. wprowadziła **regulamin organizacyjny** Jednostki. Dokonała uzgodnień – z Wojewodą Lubuskim – **regulaminu, programów działalności i planu pracy ŚDS na 2023 r. i 2024 r.**, zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pismami - z 28 lutego

2023 r., 16 i 26 lutego 2024 r. - Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej zaakceptowała powyższe dokumenty. Burmistrz Gminy Rzepin zatwierdził dokumentację określającą funkcjonowanie Domu odpowiednio na ostatniej stronie każdego dokumentu.

Z usług ŚDS korzysta jeden mieszkaniec gminy Torzym. Burmistrz Gminy Rzepin – 27 grudnia 2021 r. - zawarł porozumienie z Burmistrzem Gminy Torzym w sprawie umieszczenia mieszkańca gminy Torzym w Środowiskowym Domu Samopomocy w Rzepinie.

Postępowanie w tym zakresie zostało przeprowadzone niezgodnie z przepisami. Zawarcie porozumienia z inną jednostką samorządu terytorialnego **musi być poprzedzone uchwałą rady gminy**, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy o samorządzie gminnym. Rada gminy – w uchwale – wyraża zgodę na zawarcie porozumienia przez burmistrza o powierzeniu innej gminie realizacji zadania publicznego polegającego na prowadzeniu ŚDS.

Porozumienie międzygminne ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym, zgodnie z art. 13 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych. Powyższe przesłanki dotyczące podjęcia stosownej uchwały i publikacji porozumienia w wojewódzki dzienniku urzędowym, nie zostały spełnione.

Kierownik ŚDS w Rzepinie opracowała **sprawozdanie z działalności za 2023 r.** Zakres i termin przesłania sprawozdania do Wydziału Polityki Społecznej tuż. Urzędu są zgodne z §25 ust. 1 - 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy (data wpływu do tuż. Urzędu – 2 lutego 2024 r.).

(akta kontroli str. 19-53; 365)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że statut ŚDS wymaga doprecyzowania, zgodnie z treścią protokołu kontroli. Postępowanie dotyczące kierowania uczestnika z innej gminy do ŚDS zostało przeprowadzone niezgodnie z przepisami.

2. Warunki do realizacji zadań.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją faktyczne ku temu warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych, stale rozwijających wiedzę i umiejętności pracowników zespołu wspierająco - aktywizującego, jako gwarancję odpowiedniej jakości usług w indywidualnej i grupowej pracy z uczestnikiem. Warunkiem realizacji zadań jest również posiadanie wymaganego standardu usług w zakresie lokalizacji i dostosowania Ośrodka do potrzeb osób niepełnosprawnych, rodzaju i przeznaczenia pomieszczeń oraz minimalnej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący:

- przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń ŚDS - korzystając z prawa nadanego art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej;
- przyjęli analizę dokumentacji dot. rozkładu pomieszczeń ŚDS („Rzut parteru z 06.2011 r.” i zestawienie pomieszczeń);
- dokonali analizy akt osobowych kierownika i wszystkich pracowników Zespołu Wspierająco – Aktywizującego;

- przeanalizowali dokumentację, dotyczącą ewidencjonowania czasu pracy pracowników Zespołu Wspierająco – Aktywizującego za marzec 2024 r. i 1-19 kwietnia 2024 r.

Kontrolujący ustalili, że wewnątrz Domu występują bariery architektoniczne.

ŚDS jest wyposażony w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzepinie usytuowany jest w budynku parterowym, w którym mieszczą się również inne instytucje (m.in. szkoła). Do ŚDS prowadzi jedno, niezależne i odrębne wejście główne.

Pomieszczenia Domu stanowią jednolity kompleks. Budynek, na zewnątrz pozbawiony barier architektonicznych. Wewnątrz, w łazience uczestników obecne bariery architektoniczne (wysoki brodzik przy natrysku, ok. 5 cm). Powierzchnia Domu jest płaska. Osoby z niepełnosprawnościami mogą się swobodnie przemieszczać. Dom posiada udogodnienia dla osób niepełnosprawnych (poręczce dla osób z niepełnosprawnościami w pomieszczeniach sanitarnych, krzesółko kąpielowe w łazience uczestników, szeroki korytarz).

Ośrodek spełnia standard usług bytowych pod względem liczby wymaganych pomieszczeń dla uczestników. ŚDS zapewnia uczestnikom poczucie intymności.

W dniu kontroli ŚDS dysponował ogółem 12 pomieszczeniami, z tego: 11 przeznaczonych dla uczestników (w tym 3 pomieszczenia sanitarne) i 1 dla pracowników. Pomieszczenia ŚDS o różnicowanej powierzchni. Dwa pomieszczenia dla uczestników są przechodnie. Uczestnicy Domu mają do dyspozycji następujące pomieszczenia, wyposażone w sprzęty i meble niezbędne do prowadzenia w nich zajęć:

- a) salę ogólną pełniącą ponadto funkcję pracowni animacji kultury;
- b) pracownię kulinarną;
- c) jadalnię;
- d) pracownię komputerową;
- e) salę rewalidacji;
- f) pracownię artystyczną;
- g) pokój wyciszeń;
- h) pokój indywidualnego poradnictwa zaadoptowany z biura kierownika;
- i) szatnię zaadoptowaną z wiatrołapu;
- j) drugą szatnię i miejsce do działalności aktywizująco – rekreacyjnej zaadoptowane z komunikacji;
- k) 3 pomieszczenia sanitarne – dla uczestników dostępne są 3 miski ustępowe i 1 natrysk (z progiem ok. 5 cm) wyposażony w krzesółko kąpielowe i zapewniający intymność podczas kąpieli. Toalety odrębne dla kobiet i mężczyzn, oznakowane pod względem podziału na płeć. Liczba toalet i łazienek dla 22 uczestników zgodna z przepisami (jedna toaleta dla nie więcej niż 10 uczestników).

Dla pracowników Domu przeznaczona jest toaleta.

Ustalono, że powierzchnia użytkowa kontrolowanej Jednostki jest zgodna z obowiązującymi przepisami.

Powierzchnia Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie wynosi ogółem 181 m². Uwzględniając faktyczne przeznaczenie pomieszczeń Domu, powierzchnia użytkowa wynosi:

- pomieszczenia przeznaczone dla uczestników – **178,10 m²**. Do powierzchni wliczono pomieszczenia wskazane w lit. a – k. Do powierzchni wliczono szatnię z miejscem do działalności aktywizująco – rekreacyjnej uczestników zlokalizowaną w komunikacji (lit. j) oraz drugą szatnię utworzoną z wiatrołapu (lit. i);
- pomieszczenie użytkowane przez pracowników – 2,90 m².

Przy 22 oferowanych miejscach powierzchnia użytkowa wynosi **8,10 m²** na jednego uczestnika. Zatem posiadany metraż jest zgodny z zapisami ustawowymi (minimum 8 m² na 1 uczestnika).

Listy obecności pracowników prowadzone są rzetelnie. ŚDS spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w Zespole Wspierająco – Aktywizującym.

Kontrolujący, przeanalizowali listy obecności pracowników za marzec i 1-19 kwietnia 2024 r. Na tej podstawie ustalili, że w ŚDS nie ma pracowników długotrwale nieobecnych. Obecności pracowników zaznaczane są podpisami. Nieobecności zaznaczane są literą „N”.

Kontrolujący dokonali analizy przedłożonych akt osobowych pracowników i zbadali wskaźnik zatrudnienia w ZWA według stanu na dzień kontroli. W ŚDS zatrudnieni są: kierownik i 5 instruktorów terapii. Zespół inspektorów ustalił, że wszyscy członkowie zespołu mają podpisane umowy o pracę na czas nieokreślony. Pracownicy realizują zadania wyłącznie na rzecz tego ośrodka wsparcia.

Zarządzenie Wojewody Lubuskiego - z 11 marca 2024 r. - w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim zakłada, że do wskaźnika zatrudnienia w ZWA, wlicza się maksymalnie 0,5 etatu kierownika ośrodka wsparcia. Warunkiem jest realizacja przez niego zadań na rzecz uczestników ośrodka. Do wskaźnika w ZWA wlicza się wyłącznie pracowników zatrudnionych na umowę o pracę i posiadających, co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc i oferowany profil ŚDS, **wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia** w Zespole Wspierająco – Aktywizującym wynosi nie mniej niż **5,03 etatów**. Wartość wskaźnika zatrudnienia w Zespole wynosiła **5,25 etatów**. Kontrolujący do wskaźnika wliczyli etaty pracowników (5 etatów) oraz 0,25 etatu Kierownika. Kierownik dokumentuje pracę z uczestnikami w dziennikach. ŚDS **spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w ZWA**.

W ŚDS zatrudnia się kierownika realizującego zadania wyłącznie na rzecz Domu, w pełnym wymiarze godzin. *

Pracownicy posiadają wymagane wykształcenie, dodatkowo kierownik i pracownicy posiadają doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami

* Wyłączenia dokonał zespół inspektorów na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

psychicznymi. Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.

Zgodnie z treścią zarządzenia Wojewody Lubuskiego – z 11 marca 2024 r. – w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim:

- ośrodkiem wsparcia kieruje kierownik ośrodka wsparcia zatrudniony w pełnym wymiarze w tym ośrodku i na jego rzecz;
- kierownik ośrodka wsparcia realizuje zadania wyłącznie na rzecz tego ośrodka wsparcia.

Ponadto kierownik Domu zobowiązany jest posiadać:

- wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu;
- co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej;
- specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Kierownik ŚDS w Rzepinie zatrudniony jest na cały etat, a na pracę z uczestnikami przeznacza 0,25 etatu. *

** Wyłączenia dokonał zespół inspektorów na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 902).*

Kontrolujący przeanalizowali akta osobowe wszystkich pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego zatrudnionych na rzecz ŚDS. Na dzień kontroli wszyscy pracownicy posiadają wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku oraz co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Stanowiska pracy oraz niezbędne kwalifikacje określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 poz. 1960 ze zm.). Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.

Pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych zostali przeszkoleni w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy posiadają szkolenie w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (§ 23 ust. 2). Kierownik organizował szkolenia dla pracowników, co najmniej raz na 6 miesięcy.

Analiza akt osobowych pracowników Zespołu Wspierająco – Aktywizującego, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych, wykazała, że wszyscy **posiadają** przeszkolenie w zakresie określonym w §11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Szkolenie, o którym mowa w §23 ust. 2 cyt. rozporządzenia, w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się przeprowadza się dla wszystkich pracowników. Dla osób realizujących treningi z umiejętności komunikacyjnych częstotliwość szkolenia nie może być rzadsza niż raz na trzy lata. W ŚDS w Rzepinie prowadzi się treningi umiejętności komunikacyjnych. Z przedłożonych przez kierownika dokumentów wynika, że pracownicy **odbyli wymagane szkolenie**.

Kontrolujący ustalili, że Kierownik ośrodka wsparcia – w badanym okresie - **organizował, co najmniej raz na 6 miesięcy**, szkolenia dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych potrzeb.

Szkolenia dla pracowników, obejmowały m.in. następującą tematykę: „Sztuka budowania zespołu”, „Współpraca środowiskowego domu samopomocy i rodzin w tworzeniu wspierającego środowiska dla osób chorych psychicznie”, „Integracja sensoryczna w terapii osób ze sprzężonymi niepełnosprawnościami oraz osób ze spektrum autyzmu”, „Umiejętności komunikacyjne terapeuty z wykorzystaniem wybranych alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się”, „Asertywność jako metoda zapobiegania konfliktom i ich rozładowywania wśród uczestników ŚDS”.

Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS jest niezgodny z przepisami i wymaga aktualizacji.

Kierownik ŚDS – Zarządzeniem Nr 3/2023 z 17 lipca 2023 r. – ustaliła Regulamin wynagradzania pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie. Dokument określa m.in.:

- zasady wynagradzania za pracę;
- świadczenia pieniężne związane z pracą;
- premie uznaniowe i nagrody;
- sposób wypłaty wynagrodzenia i pozostałych należności pracowniczych.

Regulamin wynagradzania **jest niezgodny** z obecnie obowiązującymi przepisami. Błędnie określona została w nim minimalna kwota wynagrodzenia zasadniczego w XX kategorii zaszeregowania. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych z dnia 25 października 2021 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 1960 ze zm.) minimalny poziom wynagradzania w kategorii XX wynosi 5.200,00 złotych. Kierownik ŚDS określiła tą kwotę na 5.000,00 złotych, zatem poniżej określonej w rozporządzeniu. Zapisy Regulaminu dotyczące stanowisk pracy, niezbędnych kwalifikacji oraz poziomu zaszeregowania zostały określone zgodnie z w/w rozporządzeniem.

Kontrolującym udostępniono zestawienia dot. przyznania – od 1 stycznia 2023 r. do 19 kwietnia 2024 r. – nagród i dodatków. W badanym okresie przyznano członkom ZWA dodatki i nagrody w łącznej wysokości 24.000,00 złotych.

(akta kontroli str. 54-58; 150-254)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały uchybienia w zakresie barier architektonicznych wewnątrz Domu. *

Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS jest niezgodny z przepisami i wymaga aktualizacji.

* Wyłączenia dokonał zespół inspektorów na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

3. Realizacja procesu wspierająco – aktywizującego uczestnika.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, postępowanie wspierająco – aktywizujące realizowane jest wspólnie z uczestnikiem, na podstawie ustalonego przez zespół wspierająco – aktywizujący indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego. Przepisy rozporządzenia wskazują tryb pracy i zadania zespołu wspierająco – aktywizującego. Zespół ten zobowiązany jest do oceny potrzeb i możliwości uczestnika. Na tej podstawie opracowuje indywidualny plan postępowania wspierająco - aktywizującego. Właściwa ocena potrzeb i możliwości uczestnika, daje gwarancję dobrze ukierunkowanej pracy z nim.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli:

- akta 5 wybranych uczestników;
- dokumentację ze spotkań Zespołu Wspierająco – Aktywizującego za okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli.

Dokumentacja uczestników związana z IPPWA prowadzona jest nierzetelnie.

Dokumentacja indywidualna uczestników wymaga dopracowania. Dokumentacja kierująca (decyzje) zawiera uchybienia pod względem prawnym.

Zespół kontrolny przeanalizował akta pięciu uczestników. W aktach badanych uczestników znajdują się m.in. wnioski o skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie, kopie wywiadów środowiskowych, zaświadczenia lekarskie, kopie decyzji administracyjnych o skierowaniu do ŚDS, orzeczenia o niepełnosprawności. Wszyscy badani uczestnicy posiadają zaświadczenia lekarza psychiatry lub neurologa o występujących zaburzeniach psychicznych i zaświadczenia lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach ŚDS. Dwóch badanych uczestników jest ubezwłasnowolnionych.

Średnia wieku wszystkich uczestników wynosi 45 lat (uczestnicy są w wieku 26-73 lat). Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS – Zespół Wspierająco-Aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego i osiągniętych rezultatów. ZWA ŚDS w Rzepinie spotyka się nie rzadziej niż określono w przepisach. Weryfikacje IPPWA wykonane były nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy.

W dokumentacji wszystkich badanych uczestników znajdują się m.in.: karty obserwacji, diagnozy potrzeb. W diagnozach zespół wspierająco-aktywizujący dokonuje oceny stopnia zaspokojenia potrzeb fizjologicznych, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, uznania i samorealizacji. Dokument jest podpisany przez członków ZWA.

IPPWA zawierają: cel główny, cele główne i szczegółowe, formę, osobę odpowiedzialną, czas i miejsce realizacji. Zgodnie z § 13 ust. 1 cyt. rozporządzenia indywidualny plan postępowania wspierającego jest realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym. Dokumenty IPPWA są opatrzone datą, podpisem uczestnika lub opiekuna prawnego oraz pracowników ZWA. Zespół inspektorów **stwierdził uchybienia w dokumentacji uczestników**. W przypadku jednej uczestniczki brak podpisu opiekuna prawnego na Indywidualnym Planie. W przypadku jednego uczestnika okres realizacji Indywidualnego Planu jest inny niż okres skierowania do ŚDS i dotyczy okresu pierwszego 3 miesięcznego skierowania do ŚDS. Zgodnie z przepisami pierwsze skierowanie to czas na dokonanie przez ZWA oceny możliwości zaproponowania osobie IPPWA oraz okresu, na jaki będzie on obowiązywał. **Nie sporządza** się na ten okres IPPWA. Każdy uczestnik ŚDS posiada również dokument Oceny realizacji planu, gdzie ocenia się efekty realizacji planu, wskazówki do dalszej pracy. Dokument podpisany przez członków ZWA. W części badanych dokumentów, w kolumnie „Podpis osoby reprezentującej Zespół W-A” pozostawione jest puste miejsce. Dotyczy to dokumentów sporządzonych: 28.09.2022 r., 29.09.2022 r. (2x), 29.03.2023 r., 30.03.2023 r. (2x), 31.03.2023 r., 26.01.2024 r. Zespół inspektorów **sugeruje** dopracowanie wzorów IPPWA oraz Oceny Realizacji planu.

W IPPWA określony jest cel główny i „Cele główne i szczegółowe”. Na tej podstawie zespół inspektorów nie może stwierdzić, ile faktycznie celów głównych zostało sformułowanych. W ocenie kontrolujących w Planie powinien zostać określony jeden cel główny i cele szczegółowe do jego realizacji. W kolumnie „Osoba odpowiedzialna” – we wszystkich badanych dokumentach – wymienieni są członkowie ZWA. Zdaniem kontrolujących za realizację Planu danego uczestnika powinna być odpowiedzialna jedna osoba, która na bieżąco monitoruje realizację planu. Przy ocenie realizacji Planu osoba ta powinna podpisywać się jako reprezentująca ZWA. Jednocześnie kontrolujący zauważają, że używanie przez kierownika – na dokumentacji indywidualnej uczestników – pieczęci z upoważnienia Burmistrza jest nieuzasadnione. Czynności związane z realizacją planu wsparcia leżą w kompetencji kierownika jednostki.

Zespół inspektorów zbadał decyzje kierujące do ŚDS. **W dwóch decyzjach kierujących** – wydanych przez dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie - **znajdują się błędy**. W sentencjach decyzji z 1 czerwca 2023 r. i 31 sierpnia 2023 r. błędnie podano publikator ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Ponadto, sześć decyzji wszystkich badanych uczestników nie zawiera wymaganych przepisami elementów. Brak w tych decyzjach pouczenia o skutkach zrzeczenia się odwołania, co jest niezgodne z dyspozycją art. 107 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie - Zarządzeniem Nr 2/2023 z dnia 17 lutego 2023 r. - powołała członków zespołu wspierająco-aktywizującego. Skład Zespołu jest zgodny z zatrudnieniem na dzień kontroli.

Zespół spotyka się i realizuje zadania zgodnie z przepisami prawa tj. nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. W trakcie spotkań Zespół dokonuje oceny postępów w realizacji celów założonych w IPPWA. Protokoły spotkań podpisywane są przez pracowników uczestniczących w spotkaniu. Z analizy dokumentacji spotkań Zespołu wynika, że w roku 2023 odbyły się one 6 razy, w 2024 r. do dnia kontroli – 6 razy.

(akta kontroli str. 255-365)

Kontrolujący stwierdzili uchybienia pod względem nierzetelnie prowadzonej dokumentacji uczestników związanej z IPPWA. Kontrolujący sugerują dopracować dokumentację indywidualną uczestników. Dokumentacja kierująca (decyzje) zawiera uchybienia pod względem prawnym.

4. Udział uczestników w zajęciach Domu.

Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy - powinien działać co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie prowadzone są zajęcia z uczestnikami. Ustawodawca wskazuje wymaganą dokumentację zbiorczą, która powinna być prowadzona w Ośrodku. Zobowiązuje również pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego do dokumentowania swojej pracy, w dziennikach zajęć.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji dotyczącej przerw w funkcjonowaniu Domu znajdującej się w aktach tuł. Wydziału Polityki Społecznej (znak sprawy: PS-I.9421.2.119.2023; PS-I.9421.2.196.2023; PS-I.9421.2.257.2023; PS-I.9421.2.287.2023; PS-I.9421.2.114.2024);
- dokumentacji dot. ewidencjonowania uczestników ŚDS i ich obecności;
- miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statycznej;
- dzienników dokumentujących pracę kierownika i 5 pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego za okres od 8-12 kwietnia 2024 r. oraz miesięcznych planów pracy za kwiecień 2024 r.

Ocenie poddano listy obecności wszystkich uczestników Ośrodka za kwiecień i czerwiec 2023 r., marzec 2024 r. oraz 1-19 kwietnia 2024 r. oraz miesięczne informacje o liczbie uczestników Domu sporządzane w Centralnej Aplikacji Statycznej za ten sam okres.

Kierownik ŚDS informowała tuł. Wydział Polityki Społecznej o zamknięciu Domu, zgodnie z przepisami.

Przepisy dopuszczają możliwość zamknięcia ŚDS na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzepinie - w 2023 r. - był zamknięty łącznie 4 dni robocze, zgodnie z przepisami (2 maja 2023 r., 14 sierpnia 2023 r., 21 listopada 2023 r., 27 grudnia 2023 r.).

W 2024 r. do dnia kontroli, Dom był zamknięty łącznie 2 dni robocze, zgodnie z przepisami (2 stycznia 2024 r. i 2 maja 2024 r.).

Kontrola wykazała, że miejsca w Domu były w pełni wykorzystane, zarówno na podstawie decyzji, jak i list obecności. Kierownik ŚDS prawidłowo podawała dane dotyczące liczby uczestników w Centralnej Aplikacji Statystycznej; rzetelnie ewidencjonuje dane dot. frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS. Kontrolujący ustalili, że do ŚDS kierowane były kolejne osoby, w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach w liczbie przekraczającej uczestników o częstych nieobecnościach.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzepinie dysponuje 22 miejscami dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W dniu kontroli decyzje kierujące do Ośrodka wsparcia posiadały 22 osoby.

Kontrolujący zbadali wykorzystanie miejsc w ŚDS **na podstawie wydanych decyzji.**

W 2023 r. były średnio 24 decyzje (od 23 do 25 decyzji), co stanowi 109% oferowanych przez Dom miejsc. Analiza list obecności uczestników i „Miesięcznych informacji o liczbie uczestników ŚDS” sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej w badanym okresie¹ wykazała, że Kierownik ŚDS prawidłowo podawała – w CAS – liczbę uczestników posiadających decyzje.

W trzymiesięcznym okresie poddanym badaniu¹ były osoby o częstych nieobecnościach, tj. trwających przez okres **dłuższy niż 10 dni roboczych:**

- w kwietniu 2023 r. i marcu 2024 r. – po jednej osobie nagminnie nieobecnej;
- w czerwcu 2023 r. – 2 osoby nagminnie nieobecne.

Dane - dotyczące kwietnia i czerwca 2023 r. - są zgodne z wykazywanymi w „Miesięcznej informacji o liczbie uczestników ŚDS” w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Dodatkowo dane dotyczące marca 2024 r. są zgodne ze sporządzonymi w Ewidencji frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS Rzepin. Zatem Kierownik ŚDS prawidłowo podawała dane dotyczące uczestników w Centralnej Aplikacji Statystycznej. Rzetelnie ewidencjonuje dane dot. frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS.

Kontrolujący ustalili, że do Domu – w badanym okresie¹ - były kierowane kolejne osoby w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach tj. trwających przez okres dłuższy niż 10 dni roboczych. **Liczba osób przyjętych do ŚDS ponad stan przekroczyła liczbę uczestników nagminnie opuszczających zajęcia (o 1 decyzję w kwietniu 2023 r. i 2 decyzje w czerwcu 2023 r.), tj. niezgodnie z przepisami. Powyższe przypadki stanowią naruszenie przepisów §7 ust. 9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.** Ustawodawca dopuszcza świadczenie usług dla dodatkowych osób i kierowanie kolejnych, jednak **wyłącznie w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach**, w liczbie nieprzekraczającej liczby uczestników nagminnie nieobecnych, nie więcej niż 20% liczby miejsc w ośrodku. Przyjmowanie uczestników ponad statutową liczbę miejsc, niezgodnie z §7 ust. 9 cyt. rozporządzenia może mieć wpływ na standard usług świadczonych w Domu, w szczególności w zakresie wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym.

¹ Kwiecień i czerwiec 2023 r., marzec 2024 r.

Dni i godziny funkcjonowania Domu są zgodne z przepisami. ŚDS zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie.

Zgodnie z §9 regulaminu organizacyjnego, Środowiskowy Dom Samopomocy w Rzepinie, funkcjonuje od poniedziałku do piątku, przez 8 godzin dziennie, z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy. Zajęcia z uczestnikami odbywają się przez 6 godzin dziennie. Analiza list obecności potwierdza, że - w badanym okresie - Dom funkcjonował 5 dni w tygodniu.

Kontrola wykazała, że dzienniki dokumentujące pracę pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego wymagają dopracowania. Ewidencja uczestników i obecności uczestników są prowadzone zgodnie z przepisami. Zarządzenie Kierownika dotyczące ewidencjonowania obecności uczestników zawiera zapisy niezgodne z przepisami.

Kontrolującym udostępniono dokumentację zbiorczą prowadzoną w Domu: ewidencję obecności, ewidencję uczestników ŚDS oraz dzienniki dokumentujące pracę kierownika i 5 pracowników prowadzących zajęcia.

Zakres **ewidencji obecności uczestników** jest zgodny z przepisami. Lista obecności zawiera:

- imię i nazwisko uczestnika;
- dni miesiąca, w których odbywają się zajęcia;
- miejsce na zaznaczenie obecności lub nieobecności uczestnika na zajęciach.

Uczestnicy Domu potwierdzają swoją obecność na zajęciach, składając własnoręczny podpis na listach obecności. W przypadku nieobecności uczestnika, pozycja w danym dniu jest przekreślona poziomą linią. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1/2024 Kierownika ŚDS w Rzepinie - z dnia 4 stycznia 2024 r. - w przypadku osób ubezwłasnowolnionych podpis składa również upoważniony pracownik ŚDS. Zapisy **Zarządzenia są niezgodne z przepisami**. Ustawodawca dopuszcza sytuacje potwierdzania obecności uczestnika przez upoważnionego pracownika domu w przypadku braku możliwości samodzielnego potwierdzenia obecności przez uczestnika. Ubezwłasnowolnienie uczestnika nie jest tożsame z brakiem możliwości złożenia przez niego podpisu. W przypadku osób ubezwłasnowolnionych, delegacja składania podpisów powinna wynikać z rodzaju i zakresu ubezwłasnowolnienia. Wówczas podpis składa opiekun prawny uczestnika lub sam uczestnik (w zależności od rodzaju i przedmiotu ubezwłasnowolnienia). Kierownik – zgodnie z przepisami – może upoważnić pracownika do potwierdzania obecności uczestnika, ale tylko w sytuacji braku możliwości złożenia podpisu przez uczestnika.

Analiza **ewidencji uczestników** wykazała, że zawiera ona wszystkie elementy wymagane zapisami cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Dokument zawiera 25 nieponumerowanych stron/pozycji. Prowadzony jest w sposób chronologiczny, wg dat przyjęcia uczestników do ŚDS. Data przyjęcia pierwszego uczestnika to 03.01.2022 r., ostatniego – w ewidencji – 01.06.2023 r. W sytuacji, gdy osoba nie jest już uczestnikiem ŚDS, w ewidencji w pozycji „Okres i przyczyna dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności na zajęciach” wpisywana jest data i przyczyna zakończenia pobytu w ŚDS, np. przeprowadzka, rezygnacja. W dokumencie odnotowane są także informacje dot. sprawności uczestnika w zakresie lokomocji, związane ze stanem zdrowia uczestnika (np. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i dot. usamodzielnienia uczestnika).

Analiza **dzienników dokumentujących pracę pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego** wykazała, że **wymagają one dopracowania**. Zespół inspektorów przeanalizował dzienniki kierownika i 5 pracowników, za okres 8-12 kwietnia 2024 r. Pracownicy opracowują miesięczne plany pracy, na podstawie których realizują zajęcia. Pracownik zespołu wspierająco – aktywizującego, prowadzący zajęcia odnotowuje je w dzienniku zajęć. Dzienniki zajęć są prowadzone zgodnie z §24 ust. 3 pkt 2 litera a, b, d, e cyt. rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownik odnotowuje w dzienniku: datę i godzinę zajęć, imiona i nazwiska uczestników biorących udział w zajęciach, realizowane cele z indywidualnego planu wspierająco – aktywizującego, opis realizacji zadań, uwagi i zajęcia dodatkowe oraz podpis pracownika prowadzącego zajęcia. W przypadku dwóch dzienników zajęć (pracownika i kierownika), kontrolujący odnotowali nieczytelne imię i nazwisko osoby prowadzącej zajęcia – parafki osoby prowadzącej zajęcia nie są tożsame z imieniem i nazwiskiem, w myśl §24 ust. 3 pkt 2 lit. c cyt. rozporządzenia. Pracownik powinien podpisywać się czytelnie - imieniem i nazwiskiem, a w przypadku parafki – imię i nazwisko potwierdzać np. pieczęcią.

(akta kontroli str. 59-149)

Zespół inspektorów stwierdził, że dzienniki dokumentujące pracę pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego wymagają dopracowania. Zarządzenie Kierownika dotyczące ewidencjonowania obecności uczestników zawiera zapisy niezgodne z przepisami. Kontrola wykazała, że do ŚDS kierowane były kolejne osoby, w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach w liczbie przekraczającej uczestników o częstych nieobecnościach, tj. niezgodnie z przepisami.

5. Prawdliwość składania zapotrzebowania na środki finansowe z budżetu państwa.

Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminę. Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Zarządzenia Wojewody Lubuskiego z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie lubuskim, w razie nagminnych nieobecności uczestników trwających w sumie powyżej 10 dni roboczych w danym miesiącu (z wyjątkiem sytuacji zakażenia wirusem SARS-CoV-2 lub objęcia uczestnika kwarantanną), wysokość dotacji zostanie pomniejszona wprost proporcjonalnie do liczby uczestników stale uczęszczających na zajęcia ŚDS. Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego z 3 stycznia 2023 r. w razie nagminnych nieobecności uczestników trwających w sumie powyżej 10 dni roboczych w danym miesiącu, miesięczna dotacja na tych uczestników wynosi 65% dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 3 pkt 1. Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Lubuskiego z dnia 11 marca 2024 r. obowiązującym od 1 stycznia 2024 r. miesięczna dotacji wypłacana jest na liczbę aktualnie korzystających z ośrodka wsparcia, jednak nie może być wyższa niż liczba miejsc w ośrodku.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- miesięcznych „Informacji o liczbie uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi” sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (zwane dalej CAS) za 2023 r. i styczeń-luty 2024 r.;
- dokumentacji indywidualnej 13 uczestników, w tym 9 osób wskazanych do zwiększonej dotacji, 2 osób w typie A, 2 osób w typie B.

Zespół inspektorów ustalił, że uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS oraz do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik ŚDS niewłaściwie wykazała w CAS liczbę uczestników kwalifikujących się do zwiększonej dotacji – nie powoduje to konieczności jej zwrotu.

Dotacja od stycznia 2023 r. do lutego 2024 r. przekazywana była na podstawie sprawozdania: „Miesięczna informacja o liczbie uczestników środowiskowego domu samopomocy”, z uwzględnieniem liczby miejsc w ŚDS (22 miejsca).

Zespół inspektorów zbadał – na podstawie wybranej próby - prawidłowość kwalifikowania osób do uczestnictwa w zajęciach w ŚDS. Analiza dokumentacji – 13 wybranych uczestników (9 osób w typie D, 2 osoby w typie A, 2 osoby w typie B) - wykazała, że są oni uprawnieni do udziału w zajęciach ŚDS. **Uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS.**

W aktach wszystkich badanych uczestników (typ A, B i D), znajdowały się dokumenty potwierdzające występowanie zaburzeń psychicznych oraz w przypadku 13 badanych uczestników orzeczenia o stopniu niepełnosprawności:

- 01-U, 02-P, znaczny;
- 10-N, 06-E, 01-U, znaczny;
- 01-U, 05-R, 10-N, znaczny;
- 10-N, 05-R, 01-U, znaczny;
- 02-P, 01-U, znaczny;
- 10-N, 05-R, znaczny;
- 10-N, 05-R, znaczny;
- 01-U, 04-O, znaczny;
- 10-N, 05-R, znaczny;
- U, umiarkowany;
- 02-P, 12-C, umiarkowany;
- druga grupa;
- 02-P, znaczny.

Na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej Wojewoda Lubuski przekazywał podwyższoną dotację dla uczestników ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi od stycznia 2023 r. do stycznia 2024 r. – na 8 miejsc, w lutym 2024 r.

na 6 miejsc. Dotacja przekazywana była na podstawie miesięcznych informacji o liczbie uprawnionych uczestników, sporządzanych przez Jednostkę w Centralnej Aplikacji Statystycznej - „Informacja o liczbie uczestników ŚDS - spektrum autyzmu i niepełnosprawności sprzężone” oraz „Miesięczna informacja o liczbie uczestników ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY”.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 8 sierpnia 2017 r., opracowało „Wytoczne dotyczące sposobu kwalifikowania uczestników ŚDS ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51c

ust. 5 ustawy o pomocy społecznej". Warunkiem przyznania zwiększonej dotacji jest orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, w orzeczeniach wpisane 2 lub 3 symbole przyczyny niepełnosprawności lub symbol 12-C. Dokumentacja uczestników musi potwierdzać występowanie zaburzeń psychicznych - w rozumieniu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Do otrzymania zwiększonej dotacji, w badanym okresie, zakwalifikowanych było łącznie 9 uczestników. Zostali oni wskazani – przez kierownika ŚDS w imiennym zestawieniu. Zespół inspektorów zbadał dokumentację indywidualną wszystkich wskazanych uczestników. Każdy uczestnik posiadał orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Na podstawie dokumentów wszystkie osoby kwalifikowały się do zwiększonej dotacji zgodnie z wytycznymi MRPiPS z 8 sierpnia 2017 r. **Uczestnicy byli właściwie kwalifikowani do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.**

Kierownik ŚDS w październiku 2023 r. niewłaściwie wykazała liczbę uczestników kwalifikujących się do zwiększonej dotacji tj. 5 i na tytu przekazana została zwiększona dotacja. Zespół inspektorów stwierdził, że faktycznie w tym miesiącu do zwiększonej dotacji kwalifikowały się 4 osoby. Zatem zwiększona dotacja na jedną osobę została pobrana **w nadmiernej wysokości**. Kontrolujący zaznaczają, że Kierownik w czterech miesiącach (tj. maj, sierpień, listopad, grudzień 2023 r.) wykazała o jedną osobę mniej niż faktyczna liczba osób kwalifikujących się do typu D. Zatem zwiększona dotacja pobrana w nadmiernej wysokości w jednym miesiącu **nie podlega zwrotowi**, ponieważ w czterech miesiącach mogła zostać pobrana – przez Kierownika ŚDS - wyższa dotacja, a nie została. Zespół inspektorów podkreśla, że wykazywanie niewłaściwej liczby osób kwalifikujących się do zwiększonej dotacji – w CAS – stanowi istotne uchybienie.

(akta kontroli str. 266-291)

Zespół inspektorów stwierdził istotne uchybienie w zakresie niewłaściwie wykazanej w CAS – przez Kierownik ŚDS - liczby uczestników kwalifikujących się do zwiększonej dotacji. Stwierdzone uchybienie nie powoduje konieczności zwrotu dotacji z budżetu państwa.

WNIOSKI:

1. Organizacja pracy w Ośrodku została formalnie uregulowana. Statut wymaga doprecyzowania zgodnie z treścią protokołu kontroli.
2. Dokumentacja określająca funkcjonowanie Domu została uzgodniona z Wojewodą Lubuskim.
3. Kierownik opracowała sprawozdanie z działalności ŚDS za 2023 r., zgodnie z przepisami.
4. Postępowanie dotyczące kierowania uczestnika z innej gminy do ŚDS zostało przeprowadzone niezgodnie z przepisami.
5. Wewnątrz Domu występują bariery architektoniczne.
6. Dom jest wyposażony w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Zapewnia uczestnikom poczucie intymności.

7. ŚDS spełnia standard usług bytowych pod względem liczby wymaganych pomieszczeń dla uczestników.
8. Powierzchnia użytkowa Domu jest zgodna z obowiązującymi przepisami.
9. Listy obecności pracowników prowadzone są rzetelnie.
10. ŚDS spełnia wymagany minimalny wskaźnik zatrudnienia w Zespole Wspierająco – Aktywizującym.
11. W ŚDS zatrudnia się kierownika realizującego zadania wyłącznie na rzecz Domu, w pełnym wymiarze godzin.
12. *
13. Pracownicy posiadają wymagane wykształcenie, dodatkowo kierownik i pracownicy posiadają doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Zakresy obowiązków pracowników są adekwatne do zajmowanych stanowisk.
14. Pracownicy prowadzący treningi umiejętności społecznych zostali przeszkoleni w zakresie określonym w § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pracownicy posiadają szkolenie w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (§ 23 ust. 2). Kierownik organizował szkolenia dla pracowników, co najmniej raz na 6 miesięcy.
15. Regulamin wynagradzania pracowników ŚDS jest niezgodny z przepisami i wymaga aktualizacji.
16. Dokumentacja uczestników związana z IPPWA prowadzona jest nierzetelnie.
17. Dokumentacja indywidualna uczestników wymaga dopracowania.
18. Dokumentacja kierująca (decyzje) zawiera uchybienia pod względem prawnym.
19. Kierownik ŚDS informowała tuż. Wydział Polityki Społecznej o zamknięciu Domu, zgodnie z przepisami.
20. Dni i godziny funkcjonowania Domu są zgodne z przepisami. ŚDS zapewnia uczestnikom zajęcia przez 6 godzin dziennie.
21. Miejsca w Domu były w pełni wykorzystane, zarówno na podstawie decyzji, jak i list obecności. Kierownik ŚDS prawidłowo podawała dane dotyczące liczby uczestników. Rzetelnie ewidencjonuje dane dot. frekwencji uczestników na zajęciach ŚDS.
22. Do ŚDS kierowane były kolejne osoby, w miejsce uczestników o częstych nieobecnościach w liczbie przekraczającej uczestników o częstych nieobecnościach, tj. niezgodnie z przepisami.
23. Zarządzenie Kierownika dotyczące ewidencjonowania obecności uczestników zawiera zapisy niezgodne z przepisami.
24. Dzienniki dokumentujące pracę pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego wymagają dopracowania.
25. Uczestnicy byli prawidłowo kwalifikowani do ŚDS oraz do otrzymania zwiększonej dotacji, o której mowa w art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
26. Kierownik ŚDS niewłaściwie wykazała w CAS liczbę uczestników kwalifikujących się do zwiększonej dotacji – nie powoduje to konieczności jej zwrotu.

Wnioski zawarte w punktach:

- 4, 5, 12, 15, 16, 18, 22, 23, 24, 26 stanowią **istotne uchybienia**;
- 1, 17 **stanowią sugestie**.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie.

* Wyłączenia dokonał zespół inspektorów na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Za uchybienie dot. dokumentacji kierującej uczestników (punkt 18 wniosków) odpowiedzialny jest Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie.

Za uchybienie w zakresie niezgodnego z przepisami postępowania związanego z kierowaniem uczestnika z innej gminy do ŚDS (punkt 4 wniosków) odpowiedzialny jest Burmistrz Gminy Rzepin.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Środowiskowym Domu Samopomocy w Rzepinie, pod pozycją nr 1.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzepinie, drugi Burmistrzowi Gminy Rzepin, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marta Mikołajczyk

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marzena Modrzewska

Kierownik jednostki:

Kierownik Środowiskowego
Domu Samopomocy w Rzepinie

Monika Orczyk

Środowiskowy Dom Samopomocy
w Rzepinie
ul. Wojska Polskiego 30, 69-110 Rzepin
NIP 5981651253 Regon 520752418

Gorzów Wielkopolski, dnia 20 maja 2024 r.

Rzepin, dnia 28.05.2024 r.

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.